

Suurenmoinen maku

FILTER PALL MALL

Kuuluisa Pall Mall, jonka suurenmoinen maku on luotu kaikkein arvokkaimmista tupakkalaaduista.

KING SIZE KOKO

2:07

PALL MALL

WHEREVER PARTICULAR PEOPLE CONGREGATE

Maestro: TIMO MÄKINEN

TIMO MÄKINEN on Suusajojen maestro tänäkin vuonna. Yleiskilpailun voitot viime vuonna ja sitä edellisellä vuonna olkeuttavat sanomaan näin, kun mukaan luetaan kansainvälinen menestys.

Timo Mäkisen (29) autourheilu alkoi lähinnä rata-ajojen merkeissä vuonna 1957 sijoitusten valhdella ensimmäisen ja viidennen välillä. Timon alkuvuosi ajamien kilpailuihin kuului myös st-ajaja hyvällä menestyksellä Oskarinväylän B-luokan voiton ollessa paras silloinen saavutus. Rata-ajot ovat aina viihättäneet Timoa ja myöhemmin ristittiin Eläintarhassa Timon ajokki kuuluisaksi "koirankopiksi". Timo Mäkinen sai silloin jakamattoman kansansuosion ja hänestä oli tullut nimi jo heti yksien kilpailujen perusteella.

Samoihin aikoihin alkoi myös rallikilpailut kuulua ohjelmaan ja Jyväskylän poluilta tuli kolmas sija luokassa ja Helsingin rallista luokkavoitto. Rallit jatkuivat vaihtelevalla menestyksellä vuosina 1960-62 ja näiltä vuosilta on kirjattu ensimmäinen rallivoitto Yyteristä ja toinen sija Helsingin-rallista. Vuosi -62 oli läpilyöntiä Timon ajassa Eläintarhassa - itsensä pinnalle. Samana vuonna hän osallistui ensimmäisen kerran ulkomaille tapahtuneisiin kokeisiin Monacossa ja Englannissa RAC:ssa, ajamalla viimeksimainitussa seitsemänneksi yleiskilpailussa.

Seuraavana vuonna alkoivat asiat luistaa sujuvasti voittojen laakerien jakautuessa tasaisesti myös Timolle. Silloin Timo jälleen tutustui Monaco maisemiin, sijoituksen ollessa yleiskilpailussa jo kahdeksas. Samalla hietti GT-luokan voitto. Suora oli auennut ja kilpailuja seurasi tukkukaupalla. Timo oli kiinnitetty BMC:n tehtaan ajajaksi ja hän vuoroitell tasaisesti rata- ja ralliautojen ruoteleissa. Tulppaanirallin voitto oli ensimmäinen suuri kansainvälinen, jota seurasi 1965 Monte Carlissa täydellinen menestys.

Joka uusiutui viime vuonna - ennenkuin ajo hylättiin.

Timo Mäkisen kilpailukalenteri on ollut sikäli "puutteellinen", että hän ei ole päässyt toden teolla ajamaan kotimaisissa SM-osakilpailuissa.

Jääradat ovat sen sijaan Timolle tuttuja paikkoja SM-kisoista. Jäältä muodostuu komea sarja voittoja: kolme perättäistä Suomen mestaruutta. Kilpailumatkat ovat Timon kohdalla muodostuneet pitkiksi, koska kilpailuja on ollut Amerikkaa ja Australiaa myöten.

Viime aikoina on Timo kiinnostunut myös moottorivenkilpailuista ja hän on saavuttanutkin jo pari voittoa. Tämän vuoden suurajoissa hän ajaa tutulla BMC Cooperilla ja yrittää viedä kolmannen peräkkäisen voiton, mikä tletäisi Suurajokannun joutumista lopullisesti Timon ennestään komeaan palkintokaappiin.

II viulu: Tom Trana

TOM TRANA (28) on soittellut II viulua Suurajoissa jo kolme kertaa. Hän on nimittäin tullut yleiskilpailussa toiseksi vuonna 1963, 1964 ja 1966. Oli Ruotsin ehdoton rallitaituri vielä Volvolla ajassa, mutta viime aikoina jättänyt kilpailut vähemmälle. Pestautui Saabin rallitallin jokin aika sitten ja tulee jälleen kerran koettamaan yleiskilpailun voiton saamista läntiseen naapurimaahan.

Tom Trana tutustui moottoreiden maailmaan jo pikkupoikana ja kilpailu-ura alkoi motocross-ajossa. Kuusitoistavuotias Trana ajoi menestyksellisesti alle 175 ksm:n luokassa siirtyen sen jälkeen autojen pariin. Tie Euroopan rallimestariksi vuonna 1964 yhdessä kartanlukijansa Gunnar Thermanin kanssa oli sarja suurien kansainvälisten rallien voittojen sarjan tulos.

Tom Tranan ajotyylillä on poikkeuksellisen rajua auton syöksäessä soratella kylki edellä mut-

kista ules. Tomi käyttää hyväkseen koko tien leveyden auton heittelehtiessä laidasta laitaan ja useimmiten myös tien ulkopuolellakin. Tämä ajotyylillä on muillakin ruotsalaisilla ajajilla. Tyylillä on peräisin lähinnä naapurimaassa suosituista T-ajajista.

Trana on vierailut Suomessakin joitakin kertoja alkutapaamisen ollessa jo -61 Hankirallissa. Tässä kovassa talvirallissa tulos oli toinen yleiskilpailussa, joka muuttui ykkösjaksiksi kolme vuotta myöhemmin. Suurajojen voitto on ollut Tranan tähtäimessä kolmeen otteeseen.

Kansainvälisillä rallireiteillä on yleisvoittoja kertynyt lukuisia aina Kreikasta Englantiin. Tämä Gunnar Anderssonin kasvatti on ollut parhaassa mahdollisessa koulussa, mutta tehtaan luokitusvaikeudet ovat jättäneet Tranan rannalle lähinnä Monte Carlon yhteydessä. Paras menestys alhaalta etelästä on vuodelta -54 yleiskilpailun kuudes ja luokkavoitto. Yleisvoittoja mm. RAC, Akropolis, Gulf ja Ruotsin rallisissa, jotka ovat etupäässä EM-vuoden satoa.

Viime vuonna Trana esiintyi

Suurajojen nimet

Jokaisessa suuressa autokilpailussa on järjestelykoneisto, johon kuuluvien henkilöiden nimet pääsevät esille paljon harvemmin kuin kilpailujen osanottajien. Seuraavassa Jyväskylän Suurajojen yhteyteen liitettävät nimet "kuulisien takaa".

KILPAILUN SUOJELIJA

Maaherra Eino Palovesi

KILPAILUN ISÄNNISTO

Kaupunginjohtaja Veli Järvinen, poliisistarkastaja Ilmari Karpio, toimintajohtaja Pauli Ervi ja rehtori Kauko Pälve.

PALKINTOTUOMARI

Johtaja Olli Järvinen (valvoja), varatuomari Seppo Ahonen, johtaja Niils Björkman (Ruotsi) sekä yksi palkintotuomari Neuvostoliitosta.

JÄRJESTELYTOIMIKUNTA

Ekonomi Matti Jaatinen (kilpajoht.), maisteri Heikki Juusela, kapteeni Heikki Ketola, edustaja Olavi Marckula xruppatyö fimo Fredrikson, teknikko Olavi Ukkonen, myyntipäällikkö Veikko Korhonen, prokuristi Lasse Kanninen, johtaja Antero Oikari, hum cand Hannu Kilski, dipl. ins. Ilpo Krootila.

I viulu: Simo Lampinen

SIMO LAMPINEN (23) on soittellut kaksi kertaa Suurajoissa I viulua - vv. 1963 ja 1964 - ja kuuluu ehdottomasti soistien valoluokkaan. Erik Carlssonin jälkeen ilmeisesti maailman paras Saab-ajaja ralleissa. On tänä vuonna ottanut harjoittelun toisissaan ja pyrkii tekemään saman kuin Timo Mäkinen teki hänelle itselleen: katkaisemaan Mäkisen voittojen sarjan kahteen.

Kerkkoolainen Simo Lampinen kohosi komeaan tavoin nuoresta lästään huolimatta vastustamattomasti rallitaitaalle neljä vuotta sitten. Täydellistä ajaja" parhaimmillaan esittävä Lampinen merittillistä on myös pitkä ja vaiherikas, vaikka kilpailuvuotia ei olekaan kovinkaan monta. Kaksinkertainen peräkkäinen Suomen rallimestari, Suurajojen kaksinkertainen voittaja ja tähän mennessä ainoa joka on saavuttanut voittonsa perättäisinä vuosina. Nuorien mestarin lahjakkuus, jolla on vielä monta ajovoittoa jäljellä.

Vuoden -63 alka oli Simon menestyksen ja mahtin valtakausi, jolloin hän hallitsi kotimaiset tapahtumat ja menestys jatkui seuraavana vuonna samaan tapaan - ehkä vielä ylivoimaisemmin. Simosta tuli tehdasajaja pian ja hän ajaa tätä nykyä Saabilla ja Triumphilla.

Kilpailut ovat viime aikoina suuntauneet hänenkin kohdallaan ulkomaille ja suurille kansainvälisille kentille. Ruotsalaisen keskuudessa pelätty Lampinen oli kova myös sikäläisillä talpaleillaan. Viime vuoden naapurissa ajettu Ruotsin ralli osoitti Simon kovuuden yleiskilpailun toisen sijan muodossa.

Tähän mennessä eivät suuret kansainväliset kilpailut ole menneet aivan toivotulla tavalla, sillä epäonnit on monessa tapauksessa pudottanut sijoitusta. Ensi vierailu Montessa tuotti sija-luvun 24. yleiskilpailussa toissa vuonna. Epäonnit ja konerikko pudottivat Lampisen viime vuonna jatkosta Alppen rinteillä. Simo on käynyt yksityisajajana Jyväskylän Suurajojen pikatalpaleilla havittelemassa "omalla tyyllillään" voittoa. Ruotsin ehdoton ykkönen on antanut aina oman persoonallisen leimansa vieraillessaan melkäläisissä maisemissa rajotteisella ja varmallalla taidollaan.

myös Akropolisella ajamassa kreikkalaisia sorateita. Menestys on katkennut tässä kovassa ja auttoa vaativassa kilpailussa molemmilla kerroilla alkuunsa. Samoin huono onni on vaivannut RAC:ssa ja Tulppaanirallissa.

Simon sulavalinjainen ja kaunis ajotyylit jouduttaa vähävoimaista ajokkia tänäkin vuonna Suurajojen talpaleilla.

Tavoite on selvä ja yksinkertainen: saavuttaa kolmas yleisvoitto ja jatkaa voittojen sarjaa tässä EM-osakilpailussa, jossa kohtaavat Rauno Aaltonen lukuunottamatta tämän hetken kaikki kovat mestarit muiden kärkkyessä rinnalla tilaisuutta.

Neuvostoliiton 50-vuotisjuhlamitalit suomalaisille ajajille

Jyväskylän Suurajojen juryn Vektor Marrischsky luovutti Suurajojen johtajalle ekonomimatti Jaatelle Neuvostoliiton 50-vuotisjuhlamitalin ja ilmoitti samalla, että samanlainen mitali tullaan luovuttamaan kaikille suomalaisille kilpailijoille. Tällä toimenpiteellä haluaa Neuvostoliiton joukkue korostaa sitä, että tämä vuosi on sekä Suomen että Neuvostoliiton juhluvuosi. Tuleehan tänä vuonna kuluneeksi 50 vuotta Suomen itsenäistymisestä ja Neuvostoliiton perustamisesta.

Huilu: Leo Kinnunen

LEO KINNUNEN (24), jota kutsutaan myös Pikku-Surteesiksi on ollut piccolo-huulun soittajana vielä toistaiseksi Suurajoissa, sillä menestys ei ole ehtynyt tulla hänen nopeasti kehittyneiden ajolahjojensa perässä. Tänä vuonna Leo Kinnunen on kuitenkin kulkenut voitosta voittoon ratakilpailuissa ja rallisakin hän johtaa SM-pisteilastoa 12 pisteellä ennen seuraavana olevaa Raimo Kossilaa. Itä-Rallin voitto, toinen tlla Hankirallissa ja neljäs Hankirallissa - nämä sijoitukset panevat uumollemaan hyvää sijoitusta myös Suurajoissa.

Leo Kinnunen on nimenomaan huomispäivän ajaja, jonka lahjakkuus auton käsittelijänä on alvan ilmiöistä. Hän viihtyy yhtä hyvin nopeella ja hyvävintailisella kuin kivikkosilla ja mutkallisilla pikatalpaleilla. Hän aloitti autourheellun erittäin harvinaisella tavalla. Ensimmäinen kilpailu oli rata-ajo, jossa hän ajoi heti suoraan I-paikkaisella Formula Junior-kilpa-autolla. Tässä kilpailussa silloin 18-vuotias Leo Kinnunen sijoittui toiseksi. Samoin kävi seuraavassa, joka ajettiin Rovaniemellä.

Talvella 1963 Kinnunen siirtyi jääradalle Volvo ajokkinaan ja talven saalis oli varsin mahtava: kahdeksasta lähdöstä kuudessa tuli voitto.

Ralleissa ei menestystä kuitenkaan tullut vielä seuraavana vuonna vaikkakin hän Kuopio-rallisissa toikin ajokkinsa maallin yleiskilpailun 2-sija tasukseen. Seuraavana vuonna Kinnunen sijoittui Riihimäki-rallisissa toisek-

si, mutta rallikilpailuihin ei kunnan tuntumaa vielä tullut. Sen sijaan ratakilpailuissa menestys jatkui edelleen erinomaisena. Vuonna 1966 alkoi rallikin sujua. Ensint tuli Riihimäki-rallin voitto ja sen jälkeen kuudes sija Hankirallisissa. Nämä menestykset jääradalla Fiat Abarthilla hankittu Suomen mestaruuden lisäksi aiheuttivat sen, että Kinnunen pääsi Volkswagenin rallitallin, jossa ajaa edelleenkin.

Viime vuoden Suurajoissa raju ajotyylit hajotti auton juuri, kun kärkisijat alkoivat hämöttää, mutta tänä vuonna Kinnunen on huomattavasti taitavampi ja kokevampi ja asiantuntijat odottavatkin hänen tulemistaan rallihuippujen kansainväliseen huippukaartiin juuri näissä ajoissa.

Basso: Pauli Toivonen

PAULI TOIVONEN (joka todella on aikoinaan soittellut bassoa orkesterissa) sijoittuu ikänsä puolesta (38) bassojen joukkoon, mutta hänen äänensä on rallikonserteissa sitä luokkaa, että ensi viulun ja maestron tasolle nousee helposti. Suurajojen voittaja vuodelta 1962 Citroenilla.

Pauli Toivonen ralliajajistamme värikkään persoona aloitti rallin harrastamisen verrattain myöhään, mutta loistavalahjaisena ajajana ehti silti kivuta nopeasti huipulle. Suurajoissa ensimmäisen tuntuman kilpailumuotoon saanut Toivonen aloitti tosinlellessä ajamisen 1959, jolloin saavutti neljässä ensimmäisessä kilpailussa hyvän sijoituskeskiarvon. Vuotta myöhemmin vauhtin tuli voiton maku, sillä sekä Riihimäellä että Salpausselällä vei Toivonen kärkitilan ja ajoi lisäksi Hankirallisissa neljänneksi. Riihimäen ja Salpausselän voitonsa seuraavana vuonna uusiutui Toivonen vahvisti edelleen asemaansa rallin kärkiajajana sijoittamalla Jyväskylässä Rauno Aaltonen jälkeen toiseksi ja viemällä

parhaana suomalaisena Hankirallisissa kolmannen tilan Carl-Magnus Skoghlin ja Tom Tranan jälkeen.

Varsinaisen läpimurto Toivonella oli -62, jolloin Toivonen hallitsi täysin suvereenisti rallikisojen tapahtumia. Suomen mestaruus ja Pohjoismaitten mestaruus tuli maksimipistein. Suurajojen voitto, Hankirallin voitto ja muiden SM-osakilpailujen kärkitilat olivat itsestään selviä asioita. Norjan talvirallin kuului samaan sarjaan ja jo heti vuoden avaukseksi oli Toivonen valloittanut Monte Carlon rallin ensimmäisenä suomalaisena; tuntuva johtoasema kuitaantui kuitenkin viimeisessä erikoiskokeessa Col de Turinilla, jossa kesärenkailla jäistä rinnettä luistellut suomalainen menetti voiton Erik Carlssonille. Toinen sija oli kuitenkin varma asia.

Yhtä hyvin ei alkanut seuraava vuosi. Monte Carlon ulosajo oli enteellinen ja koko kausi kuluttiin melko vaatimattomasti. Vuoden -64 mainittavin suoritus syntyi Monacossa, jossa Toivonen voitti luokkansa ja sijoittui yleiskilpailussa 10. tilalle. Seuraavan vuoden avaus Monacossa päättyi keskeyttämiseen. Hankirallisissa tuli toinen sija ja Jyväskylässä loistavan ajon jälkeen kolmas. Alppirallisissa herätti Toivonen huomiota: räjäyttämällä nopeimmat ajat pikatalpaleilla ja joutumalla keskeyttämään!

Viime vuosi alkoi myrskyssä. Monte Carlissa saavutettiin vides sija muuttui voitoksi järjestäjien hylättyä neljän ensimmäisen ajon.

Tänä vuonna Toivonen ei ole menestynyt kovinkaan hyvin, mutta Suurajoissa hän on aina ollut varteenotettava tekijä. Tällä kertaa on ajokkina Lancia ja Toivonen on aloittanut harjoittelun jo viikkoja sitten.